

MINISTERSTVO HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Bratislava 5. októbra 2015
Číslo: 42920/2015-1000-42920

ROZHODNUTIE č. 34/2015
Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky podľa § 88 ods. 2 písm. f) v spojení s § 24 ods. 3 písm. a) a b) s prihliadnutím na § 38 ods. 1 písm. c) zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

rozhodlo takto:

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky vo všeobecnom hospodárskom záujme a z dôvodu bezpečnosti dodávok elektriny spoločnosti Východoslovenská energetika, a.s., so sídlom Mlynská 31, 042 91 Košice, ukladá počnúc dňom 1. januára 2017 povinnosť:

prednostne dodávať elektrinu vyrobenú z domáceho uhlia v objeme 272 GWh z celkového objemu elektriny dodanej koncovým odberateľom na časti vymedzeného územia na základe rozhodnutia Ministerstva hospodárstva SR vo všeobecnom hospodárskom záujme.

Odôvodnenie:

Vláda Slovenskej republiky uznesením vlády č. 47/2010 schválila všeobecný hospodársky záujem na využívaní domáceho uhlia pri výrobe elektriny na obdobie rokov 2011 – 2020 s výhľadom do roku 2035 v určenom objeme a uložila ministromi hospodárstva určiť vo všeobecnom hospodárskom záujme dotknutým účastníkom trhu s elektrinou povinnosti pre zabezpečenie schváleného objemu výroby a dodávok elektriny z domáceho uhlia, vrátane podporných služieb, ako aj prenosu a distribúcie elektriny.

Uznesením vlády SR č. 381/2013 bol schválený program optimalizácie výroby elektriny z domáceho uhlia vo všeobecnom hospodárskom záujme do r. 2030. Následne na to bolo schválené uznesenie vlády SR č. 140/2015, ktoré uložilo ministromi hospodárstva Slovenskej republiky pokračovať v súlade s uznesením vlády SR č. 381/2013 v podpore výroby elektriny z domáceho uhlia vo všeobecnom hospodárskom záujme do roku 2030 a zároveň zvažiť možnosť určiť vo všeobecnom hospodárskom záujme povinnosti pre využitie schváleného objemu výroby a dodávok elektriny z domáceho uhlia, vrátane podporných služieb, ako aj prenosu a distribúcie elektriny na viacročné obdobie s prihliadnutím na dopad na koncové ceny elektriny.

Dôvodom pre vyhlásenie všeobecného hospodárskeho záujmu pre výrobu elektriny z domáceho uhlia je zabezpečenie bezpečnosti a spoľahlivosti elektrizačnej sústavy Slovenskej republiky nie len pri výrobe elektriny, ale aj pri zabezpečení podporných služieb.

Okrem uvedeného, využívanie domáceho uhlia na výrobu elektriny je nevyhnutným predpokladom pre zabezpečenie bezpečnosti a spoľahlivosti dodávky elektriny, nakoľko tento zdroj

elektriny nie je závislý na dovoze energetických surovín a ani na klimatických podmienkach.

Výroba elektriny v roku 2014 predstavovala hodnotu 27 254 GWh a v porovnaní s rokom 2013 poklesla výraznejšie. Medziročný pokles predstavuje hodnotu 1 336 GWh (-4,67 %). Deficit v pokrývaní spotreby bol zabezpečený zvýšeným importom elektriny predovšetkým zo smeru Česká republika a Poľsko.

V porovnaní s poslednými tromi rokmi stúpol dovoz elektriny (4 % z celkovej ročnej spotreby elektriny). Je nanajvýš pravdepodobné, že sa na tejto skutočnosti podpísali ekonomické súvislosti, a to hlavne skutočnosť, že variabilné náklady na výrobu elektriny v niektorých zdrojoch sú vyššie ako tržová cena elektriny. Vysoký podiel dotovanej elektriny znížil jej cenu na trhu. Výsledkom toho bolo odstavenie elektrární spaľujúcich zemný plyn a ostatné fosílné palivá na území SR.

Absolútna hodnota inštalovaného výkonu stúpla z 8 074 MW v roku 2013 na hodnotu 8 076 MW v roku 2014. Pokles inštalovaného výkonu v sektore tepelných elektrární (celkovo o 109 MW) bol nahradený viacerými jednotkami OZE, predovšetkým v elektrárnach spaľujúcich biomasu a bioplyn s inštalovanými výkonmi rádovo v jednotkách MW.

V roku 2013 bola vyradená z evidencie celkového inštalovaného výkonu Elektrizáčnej sústavy SR (ES SR) elektráreň Vojany EVO 2 s inštalovaným výkonom 4 x 110 MW, avšak táto elektráreň bola z ekonomických dôvodov trvalo mimo prevádzky už od roku 2006. Z rovnakého dôvodu v elektrárni Vojany EVO 1 nie sú od roku 2014 prevádzkované bloky 1 a 2. Od marca 2015 boli uvedené bloky vyňaté z licencie Slovenských elektrární, a.s. (SE). Koncom roka 2015 bude z dôvodu emisných limitov ukončená prevádzka blokov č. 3 a 4 elektrárne Nováky (ENO). Už v súčasnosti je regulačná oblasť Slovenska prevádzkovaná bez 870 MW inštalovaného výkonu. Odstavením blokov 3 a 4 ENO B stúpne tento výkon na hodnotu 1100 MW vo flexibilných fosílnych zdrojoch elektriny, čo už z pohľadu prevádzky ES SR nie je zanedbateľné. Prevádzkovanie ďalších existujúcich flexibilných tepelných blokov je do budúcnosti tiež otáznou.

V nasledujúcich rokoch sa predpokladá nárast inštalovaného výkonu dokončením JE Mochovce, blok č. 3 a 4 o cca 1000 MW. Produkciou týchto blokov nastane prebytková bilancia výroby elektriny v SR, ktorá bude limitovaná iba prenosovou schopnosťou vedení ES SR, pričom rozhodujúcim limitujúcim miestom bude medzištátny profil Slovensko - Maďarsko.

Náhrada uvedeného chýbajúceho výkonu by mala byť primeraná, t. j. ak sa odstavuje taký veľký regulovateľný výkon, je potrebné ho nahradiť technológiou výrobného zariadenia, ktorá tiež dokáže flexibilne meniť hodnotu dodávaného výkonu podľa potrieb sústavy. Dobudovanie blokov č. 3 a č. 4 JE Mochovce neznamená úplnú náhradu za odstavené regulovateľné elektrárne. Ďalším faktorom v tejto súvislosti je rozvoj distribuovanej výroby, hlavne čo sa týka variabilných obnoviteľných zdrojov energie, ktoré vyvolávajú potrebu dodatočných objemov podporných služieb. V každom prípade bude rozvoj flexibilných zdrojov elektriny na území Slovenska určujúci aj pre ďalší rozvoj zdrojov elektriny s ostatnými výrobnými technológiami.

Pre zabezpečenie spoľahlivej a bezpečnej prevádzky ES SR z hľadiska pokrytia diagramu zaťaženia v hodinách špičkového dopytu, resp. v prípade výpadkov zdrojov využíva elektroenergetický dispečing prevádzkovateľa prenosovej sústavy predovšetkým podporné služby (ďalej len „PpS“). V roku 2014 sa nepodarilo v každom časovom okamihu naplniť požadované objemy PpS. Z analýzy pokrývania diagramu zaťaženia v hodinách týždenných maxím počas roka je evidovaný v priemere predovšetkým nedostatok sekundárnej regulácie výkonu (ďalej len „SRV“) vo výške 16 %. Ďalej bol nedostatok aj pri pokrývaní požadovaného rozsahu primárnej regulácie výkonu (ďalej len „PRV“) vo výške 4,2 % (vrátane garantovaného výkonu PRV zo zahraničia). Taktiež sa objavovali aj nedostatky pri pokrývaní kladnej a zápornej 30 minútovej terciárnej regulácie výkonu (ďalej len „TRV“) vo výške 17 % a 14 %. V roku 2014 však nedošlo v ES SR k stavu, že by tento deficit ohrozil bezpečnosť a spoľahlivosť jej prevádzky a dokonca ani nebolo potrebné aktivovať negarantovanú regulačnú elektrinu. V prípade výskytu takých udalostí by však museli byť

nedostatkové druhy PpS pokryté práve touto negarantovanou regulačnou elektrinou, či už z regulačnej oblasti SR alebo zo zahraničia.

V prípade neprevádzkovania PPC Malženice a PPC Bratislava bude situácia so zabezpečením PpS naďalej napätá a to najmä pri zabezpečovaní SRV. Pri zabezpečovaní potrebného rozsahu tejto dôležitej služby bude v sústave reálne chýbať cca 30 až 40 % požadovaného výkonu (predovšetkým SRV a TRV), čo je potrebné riešiť vhodnými opatreniami v dostatočnom predstihu. Ide o priemerné hodnoty deficitu regulačných rezerv, ktoré môžu byť v prípade neplánovaných výpadkov, údržby alebo odstávok zdrojov elektriny ešte vyššie a môžu dosahovať hodnoty, kedy prevádzkovateľ prenosovej sústavy nebude schopný dodržať pravidlá podľa prevádzkovej príručky RG-CE ENTSO-E – Policy 1. Podľa bodu B-S 4.5 môže PPS zadovážiť časť SRV zo susedných PS, podmienkou je však zabezpečenie minimálne 66 % požadovaného výkonu SRV vo vlastnej regulačnej oblasti, resp. 50 % požadovaného výkonu SRV a TRV súčasne, pričom musí byť alokovaná dostatočná prenosová kapacita medzi poskytovateľom a prijímateľom RE. Už pri súčasnom stave sa regulačná oblasť ES SR nachádza v stave, kedy sa deficity PpS pohybujú v blízkosti vyššie uvedených povolených rozsahov PpS zabezpečovaných z okolitých regulačných oblastí. Z pohľadu regulačnej oblasti ES SR ide o závažný stav, nakoľko pri potenciálnom pokrývaní PpS zo zahraničia je v zmysle príručky RG-CE ENTSO-E – Policy 1 potrebné mať na konkrétnych profiloch vopred alokované kapacity, čo pri nepredvídateľných kruhových tokoch nie je v reálnej prevádzke možné trvale zabezpečiť. V prípade úplného odstavenia tepelných blokov ENO, EVO a neprevádzkovania PPC Malženice a PPC Bratislava nebude možné zabezpečiť ani minimálne objemy nedostatkových PpS v súlade s odporúčaniami príručky RG-CE ENTSO-E – Policy 1. Možným riešením ako predísť tejto situácii je hľadať možnosti udržateľnosti výroby existujúcich zdrojov s požadovanými regulačnými schopnosťami.

Vývoj cien na trhu s elektrinou má negatívny dopad na zdrojovú základňu viacerých členských štátov, vrátane Slovenska. Nízka cena silovej elektriny, ktorá je výsledkom mohutného rozvoja podporovaných technológií výroby elektriny a súčasne relatívne vysoká cena zemného plynu neumožňuje ekonomicky výhodné prevádzkovanie takýchto zdrojov na výrobu elektriny.

Hnedé uhlie, resp. lignit predstavuje v súčasnosti jediné ťažené domácu surovinu (SR nedisponuje významnými zásobami čierneho uhlia, ropy a plynu) využívanú pre výrobu elektriny, čím znižuje závislosť od dovozu primárnych energetických zdrojov. Závislosť SR na dovoze primárnych energetických zdrojov je v súčasnosti viac ako 90 %-ná.

Ťažba hnedého uhlia a lignitu na Slovensku je v ostatných rokoch úzko naviazaná hlavne na výrobu elektriny a tepla v ENO. Tepelná elektráreň ENO bola projektovaná a vybudovaná s palivovou základňou vychádzajúcou z domáceho (slovenského) hnedého uhlia. Elektráreň ENO má svoje dôležité miesto v elektrizačnej sústave SR nielen pri pokrývaní spotreby v základnom režime, ale rovnako aj pri poskytovaní podporných služieb, dodávkach regulačnej elektriny a tým aj pri vykrývaní špičiek a vykrývaní systémovej odchýlky elektrizačnej sústavy. V súčasnosti v elektrárni ENO prebieha rekonštrukcia blokov B1 a B2 v kontexte environmentálnych požiadaviek pre roky 2016 - 2030 ktoré budú mať zásadný dopad na výrazné zlepšenie životného prostredia v regióne Hornej Nitry. V tomto kontexte je potom treba vnímať aj cieľ pri zabezpečení bezpečnosti dodávok elektriny uprednostniť výrobu z domácich primárnych zdrojov s možnosťou až do výšky 15 % z vlastnej spotreby.

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „ÚRSO“) určuje tarifu ako doplatok za každú MWh elektriny dodanej do sústavy, ktorá bola preukázateľne vyrobená z domáceho uhlia v tepelných elektrárnach výrobcu elektriny Slovenské elektrárne, a.s. podľa vyhlášky ÚRSO, ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike, na základe rozhodnutia MH SR o uložení povinnosti vo všeobecnom hospodárskom záujme vyrábať elektrinu z domáceho uhlia a § 11 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov.

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky elektronickou poštou oslovilo dotknutých

účastníkov správneho konania. Dotknutí účastníci zaslali svoje stanoviská, ktoré MH SR posúdilo pri vydávaní rozhodnutí.

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky k uvedenému vyjadreniu uvádza, že v prípade, ak príde k prijatiu legislatívy v tejto oblasti, ktorá neumožní výkon stanovených povinností bude situácia analyzovaná a môže dôjsť k opätovnému posúdeniu, resp. úprave vyššie uvedeného procesu.

Vzhľadom na zabezpečenie bezpečnosti a spoľahlivosti dodávky elektriny pre odberateľov na území Slovenskej republiky uložené opatrenia je nevyhnutné zabezpečiť od 1. januára 2017.

S ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti bolo rozhodnuté tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Podľa § 38 ods. 3 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

Vazil Hudák
minister

Rozhodnutie sa doručí:

Východoslovenská energetika a.s., Mlynská 31, 042 91 Košice

Na vedomie:

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví, Bajkalská 27, 820 07 Bratislava